

Toetsingsadvies
over het milieueffectrapport
Herinrichting Midden-Groningen

16 juli 1997

662-116

ISBN 90-421-0200-4
Utrecht, Commissie voor de milieu-effectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Groningen
Postbus 630
9700 AP GRONINGEN

uw kenmerk
MG 97354/rs

uw brief
d.d. 20 maart 1997

ons kenmerk
U491-97/vB/eh/662-115

onderwerp
Toetsingsadvies over het MER Herinrich-
ting Midden-Groningen

doorkiesnr.
(030) 234 76 51

Utrecht,
16 juli 1997

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de herinrichting van Midden-Groningen.

Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

dr. J.T. de Smidt
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Herinrichting Midden-Groningen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Herinrichting
Midden-Groningen

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over
de herinrichting van Midden-Groningen,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen door de Commissie voor
de milieueffectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Herinrichting Midden-Groningen

de secretaris

N.v. Buren

dr. N.W.M. van Buren

de voorzitter

J.T. de Smidt

dr. J.T. de Smidt

Utrecht, 16 juli 1997

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Oordeel over het MER	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Toelichting op het oordeel	2
3. Aanbevelingen voor de verdere planuitwerking	3
3.1 Natuur	3
3.2 Landschap en cultuurhistorie	5

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 20 maart 1997, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 62 d.d. 1 april 1997
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

In het gebied Midden-Groningen bestaat het voornemen tot het uitvoeren van een landinrichtingsproject. In het Structuurschema Groene Ruimte wordt dit gebied (6360 ha, waarvan 1130 ha voor natuurontwikkeling) aangemerkt als strategisch groenproject. Omdat het gebied naast een agrarische functie tevens niet-agrarische functies vervult, is gekozen voor het instrument herinrichting.

Ten behoeve van de besluitvorming over het landinrichtingsplan dient een milieueffectrapport (MER) te worden opgesteld. De milieueffectrapportage(m.e.r.)-procedure voor het landinrichtingsplan is formeel gekoppeld aan de besluitvorming over het ontwerpplan voor het gebied. In het ontwerpplan wordt het landinrichtingsplan meer in detail beschreven en is een keuze tussen alternatieven niet meer aan de orde. Om het wezenlijke element van m.e.r., het beschrijven van milieugevolgen door het vergelijken van alternatieven, tot zijn recht te kunnen laten komen, is ervoor gekozen het MER te koppelen aan het voorontwerpplan (VOP). In deze fase staat namelijk de keuze tussen de planalternatieven centraal.

De landinrichtingscommissie Midden-Groningen treedt op als initiatiefnemer. Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen treden in deze procedure op als bevoegd gezag. Bij brief van 20 maart^{1]} is de Commissie verzocht advies uit te brengen over de inhoud van het MER. Het MER is als integraal onderdeel van het voorontwerpplan ter inzage gelegd^{2]}.

De Commissie heeft beoordeeld of het MER voldoende informatie biedt om bij de besluitvorming (over het m.e.r.-plichtige besluit) het milieubelang een voldoende plaats te geven, en daarbij op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm getoetst:

- aan de richtlijnen voor het MER^{3]}, zoals vastgesteld in juli 1995;
- op eventuele onjuistheden^{4]};
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER^{5]}.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen^{6]}.

1 Zie bijlage 1.

2 Zie bijlage 2.

3 Wm, artikel 7.23, lid 2.

4 Wm, artikel 7.23, lid 2.

5 Wm, artikel 7.10.

6 Zie bijlage 4 voor een overzicht van de reacties.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van mening dat het VOP/MER **voldoende** informatie bevat om het milieubelang een volwaardige rol te laten spelen bij de besluitvorming over het voorontwerpplan voor de herinrichting in het gebied Midden-Groningen.

Zij is van mening dat het VOP/MER erin geslaagd is om binnen de reeds vastgestelde strakke randvoorwaarden een keuzemogelijkheid te bieden voor de inrichting van het plangebied.

2.2 Toelichting op het oordeel

Hoofddoel van deze landinrichting is het realiseren van de ecologische hoofdstructuur in een deel van het plangebied. Behalve voor natuur zijn in het landinrichtingsplan ook doelen gesteld voor landbouw, recreatie, leefbaarheid, landschap, cultuurhistorie en het (grijze) milieu. Voor het realiseren van deze gebiedspecifieke doelen is inzicht nodig in de gebiedspecifieke eigenschappen en de fysieke voorwaarden. Naar de mening van de Commissie is daarbij inzicht in de hydrologie van het gebied essentieel. De hydrologische omstandigheden bepalen hoe de functies zich in het gebied zullen ontwikkelen. Ze zijn bovendien relatief stuurbaar en worden in de huidige situatie al sterk gestuurd. De Commissie heeft geconstateerd dat het VOP/MER over de hydrologische situatie en de wijze waarop deze in de gewenste richting gestuurd kan worden, slechts in beperkte mate informatie verschaft. Tijdens de toetsing heeft de Commissie echter kennis kunnen nemen van recente onderzoeken naar de hydrologische situatie en waternuishoudkundige inrichtingsmogelijkheden van het gebied⁷].

Met deze informatie worden de hydrologische maatregelen zoals voorgesteld in de alternatieven (waterinlaat, voorzuivering, vergraven en buffering) onderbouwd. Door het beschikbaar komen van deze achtergrondinformatie is de Commissie tot het oordeel kunnen komen dat in er in dit stadium van de planuitwerking voldoende informatie aanwezig is voor de besluitvorming.

Enkele onderwerpen vragen bij de nadere planuitwerking naar de mening van de Commissie specifieke aandacht. Deze onderwerpen worden in hoofdstuk 3 beschreven.

7 *'Hydrologisch onderzoek SGP Midden Groningen, fase 1'*, 14 mei 1997, TAUW
'Hydrologisch onderzoek SGP Midden Groningen, fase 2', 14 mei 1997, TAUW
'Samenvatting hydrologisch onderzoek SGP Midden Groningen', 14 mei 1997, TAUW

3. AANBEVELINGEN VOOR DE VERDERE PLANUITWERKING

3.1 Natuur

Algemeen

Hoofddoelstelling van de herinrichting is het realiseren van natuur in de vorm van een veenoermoeras. De levensgemeenschappen en soorten van dit veenoermoeras worden in het VOP/MER terecht niet in detail benoemd, aangezien hun ontwikkeling nog veel onzekerheden in zich draagt. De ontwikkeling van veenoermoeras kan gezien worden als een proces dat wordt ingezet zonder dat de precieze uitkomst vaststaat. Dit laatste betekent niet dat er vanuit de doelstellingen van natuurbescherming ('verscheidenheid, kenmerkendheid en natuurlijkheid'⁸) geen eisen aan de natuurontwikkeling worden gesteld. Cruciaal voor het verloop van het natuurontwikkelingsproces zijn de sturende krachten die er op werkzaam zijn. Hierbij gaat het met name om de hydrologie, om de toestand van de bodem en om de toegankelijkheid van het gebied voor de organismen die het veenoermoeras-ecosysteem moeten opbouwen (via ecologische verbindingen). Alleen wanneer de inwerking van deze sturende krachten overeenkomt met het 'bereik' dat ze vertonen in min of meer natuurlijke veen(oer)moeraslandschappen is er sprake van 'natuurlijkheid' en kenmerkendheid' en wordt daardoor aan de doelstellingen van het natuurbeleid beantwoord. De Commissie beveelt daarom aan om in de verdere planuitwerking juist aan deze sturende krachten aandacht te besteden.

Hydrologie

Een belangrijke factor voor het realiseren van de beoogde natuurwaarden is de mogelijkheid om de waterkwantiteit en de waterkwaliteit te sturen. In het VOP/MER worden in het randvoorwaardenalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief op dit punt verschillende maatregelen genoemd. Eén van deze maatregelen is de inlaat van boezemwater in het randvoorwaardenalternatief en het benutten van het in het gebied aanwezige kwelwater in het meest milieuvriendelijke alternatief.

Recent is informatie beschikbaar gekomen over de mogelijkheden om een kwelplas te realiseren in het plangebied bij Woudbloem⁹. Uit dit onderzoek blijkt dat het waterpeil van een kwelplas lager dient te worden ingesteld dan het huidige (landbouw)peil, hetgeen verdroging van de omgeving met zich meebrengt. Daarnaast is de capaciteit van een dergelijke kwelplas dan nog steeds onvoldoende om de waterbehoefte van het veenoermoeras te dekken. Het realiseren van een kwelplas maakt onderdeel uit van het in het VOP/MER beschreven meest milieuvriendelijke alternatief. De resultaten van het genoemde recente onderzoek maken echter duidelijk dat deze maatregel niet reëel is.

Een en ander betekent dat gezocht dient te worden naar een andere plaats waar kwelwater beschikbaar komt of dat de benodigde hoeveelheid water via

8 Zie Natuurbeleidsplan 1991.

9 Rapport 'Analyse mogelijkheden voor een kwelplas binnen het natuurontwikkelingsgebied Midden-Groningen', 1997, TAUW.

inlaat van water uit de boezem c.q. het Schildmeer naar de natuurgebieden gebracht moet worden.

Uit een studie naar het te realiseren natuurdoeltype in Midden-Groningen¹⁰ blijkt dat het veenoermoeras hoge eisen stelt aan een adequate waterbeheersing en goede waterkwaliteit. Uit de gegevens over de huidige kwaliteit van het water uit de boezem c.q. het Schildmeer kan worden afgeleid dat deze niet zal kunnen voldoen aan de eisen die het natuurdoeltype veenoermoeras stelt. Het VOP/MER geeft onder 'Leemten in kennis' aan dat bij de nadere uitwerking van de plannen aandacht besteed dient te worden aan de invloed van in te laten water, waterzuivering, ontgraving en uitmijning op de parameters die relevant zijn voor het veenoermoeras.

De Commissie onderschrijft de noodzaak tot dit nadere onderzoek. Gezocht zal moeten worden naar de mogelijkheden om de beoogde kwaliteit te realiseren door combinatie van waterzuivering bij inlaat, het graven van diepe plassen waarin biologische zuivering plaats kan vinden en het creëren van een lange aanvoerweg. Een dergelijke lange aanvoerweg kan ontwikkeld worden door bijvoorbeeld het aaneenkoppelen van de verschillende compartimenten waaruit het moerasgebied bestaat. Door de waterinlaat te concentreren in de west- of oostpunt kan in de lengterichting van het gebied een gradiënt ontstaan van kwalitatief steeds beter water¹¹. De natuur zal zich hieraan parallel kunnen ontwikkelen. Wellicht biedt dit ook aanknopingspunten voor het maken van een recreatieve zonerings.

- De Commissie beveelt aan bij de planuitwerking verschillende combinaties van waterzuivering, het graven van diepe plassen en het realiseren van lange verblijftijden in het gebied te onderzoeken op hun consequenties voor de te ontwikkelen natuur en een daaraan gekoppelde zonerings van de recreatie.

Bodem

De bodem van het natuurontwikkelingsgebied is vlak en met voedingsstoffen verrijkt. Het aan te brengen reliëf is niet alleen van invloed op de mate en snelheid waarmee verlanding optreedt, maar is ook van invloed op de waterkwaliteitsprocessen. Hierboven is reeds de zuiverende werking van een diepe plas genoemd. Hiertegenover staat dat in een ondiepe plas gemakkelijker voldoende doorzicht ontstaat om plantengroei op de bodem mogelijk te maken. Gezien deze dilemma's is het gewenst om bij de verdere planuitwerking de gewenste vergraving nader te beschouwen. Deze vraag hangt nauw samen met de mogelijkheden en wens om de bodem te verschralen.

- De Commissie beveelt aan bij de verdere planuitwerking aandacht te besteden aan de ruimtelijke rangschikking van ondiepe en diepe plassen in samenhang met waterkwaliteitsprocessen en de tendens tot verlanding. Tevens is het van belang om na te gaan hoe de toekomstige land- en waterbodems verschraald kunnen worden.

10 'Natuurdoeltypen in Groningen', februari 1995, IWACO vestiging Noord.

11 Vergelijkbaar met een dergelijke gradiënt is de wijze waarop de waterbeheersing bij de Nieuwkoopse Plassen is gerealiseerd.

Ecologische verbindingen

De aanwezigheid van organismen, als individu of als spore of zaad, is essentieel voor de opbouw van het veenoermoeras-ecosysteem. Deze aanwezigheid is geenszins verzekerd, gelet op het feit dat in het gebied reeds lang landbouw wordt toegepast en dat de aanwezige natuur voornamelijk behoort tot de voedselrijke milieu's.

Door de omvang van het natuurontwikkelingsgebied zullen ook relatief voedselarme milieu's kunnen ontstaan, waarvoor de kenmerkende soorten mogelijk ontbreken. Ecologische verbindingen kunnen organismen van elders toegang verschaffen tot deze milieu's. In verband hiermee adviseert de Commissie de ecologische verbindingen vooral te ontwikkelen in de richting van brongebieden met soortenrijke levensgemeenschappen behorend bij een voedselarme waterkwaliteit. Een goed voorbeeld hiervan is het Zuidlaardermeer, waar in de door kwel beïnvloede oeverlanden veel soorten leven die voor het natuurontwikkelingsgebied Midden-Groningen van belang kunnen zijn. Daarbij merkt de Commissie op dat ecologische verbindingzones tussen het moerasgebied en de kern van Slochteren geen betekenis hebben voor de ontwikkeling van het moerasgebied; zij zijn alleen voor de natuur in Slochteren interessant.

Over de verbindingzones met andere natuurgebieden wordt geen informatie gegeven in het VOP/MER. In het VOP/MER wordt tevens aangegeven dat sprake zal zijn van een ecologische dooradering van het agrarisch gebied. De uitwerking wordt doorgeschoven naar een later stadium.

- De Commissie beveelt aan bij de nadere uitwerking van ecologische verbindingzones en ecologische dooradering:
 - aandacht te besteden aan de mogelijkheden om organismen uit bestaande natuurgebieden met schoon water, zoals het Zuidlaardermeer, te gebruiken voor de ontwikkeling van het natuurgebied in Midden Groningen;
 - een analyse uit te voeren van de gewenste functie van een ecologische dooradering van het agrarische gebied en op basis daarvan te bepalen of de in het VOP/MER voorziene realisatie van natuurvriendelijke oevers en bermen van voldoende omvang en kwaliteit zullen zijn om deze functie daadwerkelijk te kunnen vervullen;
 - de ecologische dooradering van het agrarisch gebied ook een landschappelijke functie toe te kennen;
 - de inrichting van ecologische verbindingzones en ecologische dooradering tevens te gebruiken voor het verstevigen van het recreatief netwerk in de streek, door waar mogelijk recreatieve routes te koppelen aan het ecologisch netwerk evenals voor het versterken van de landschappelijke structuur.

3.2 Landschap en cultuurhistorie

Bij de planontwikkeling, zoals beschreven in het VOP/MER, staat bij het thema landschap het contrast tussen de 'natuuras' en de 'cultuuras' centraal. Behoud en versterking van het contrast wordt gezocht door openheid te behouden in het veengebied en beslotenheid te handhaven en te versterken in het zandgebied.

Met name het behouden van openheid kan op gespannen voet staan met een spontane en optimale ontwikkeling van de natuur in het gebied. Dat betekent

dat op voorhand beperkingen moeten worden aangebracht in het scala aan natuurdoeltypen dat in het gebied kan worden ontwikkeld, of dat in het beheer wordt gestuurd op openheid. In het MER wordt op voorhand gekozen voor openheid. Wellicht zijn er echter andere manieren om het contrast tussen de natuuras en de cultuuras te bewerkstelligen, bijvoorbeeld door het aanbrengen van een contrast in beplantingssoorten of door een verschil in schaal ('een fijnkorrelig, kleinschalige cultuuras en een grofkorrelige, grootschalige natuuras'). De cultuuras zou bijvoorbeeld ook kunnen worden versterkt door het, uiteraard op zorgvuldige wijze, toevoegen van nieuwe woonbebouwing.

Omdat op voorhand niet volledig valt te voorspellen hoe de natuur in het gebied zich zal ontwikkelen adviseert de Commissie om via een monitoring de ontwikkeling van de natuur te volgen en de effecten op het landschap in de loop der tijd te bezien. Wanneer het contrast tussen het natuurlint en het cultuurlint dreigt te verminderen of te verdwijnen, kan alsnog tot ingrijpen worden besloten. Afhankelijk van de mogelijkheden om het contrast op andere wijze vorm te geven, kunnen maatregelen in het cultuurlint worden uitgevoerd, of kan worden ingegrepen in de ontwikkeling van het natuurgebied.

- De Commissie adviseert om een monitoringprogramma op te stellen dat de ruimtelijke ontwikkeling van het natuurontwikkelingsgebied volgt en de effecten daarvan op het landschap. Wanneer het contrast tussen de cultuuras en de natuuras dreigt te worden aangetast, kan worden onderzocht of het contrast op een andere manier kan worden bewerkstelligd. Pas als blijkt dat dit niet mogelijk is, adviseert de Commissie in te grijpen in de ontwikkeling van het natuurgebied.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over het
milieueffectrapport
Herinrichting Midden-Groningen

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 20 maart 1997 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen op	26 MAART 1997
nummer	445-97
classificatie	612-301 SA/10X 52 (UX) in
kopie naar	Y B / Sc / P us / B / b

Aan de Commissie MER
A. van Schendelstraat 800
3511 ML UTRECHT

dienst landelijk gebi
voor ontwikkeling en bel

uw brief aan	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		MG 97354/rs	20-03-97
onderwerp	doorleesnummer	bladen	div.
Project: Midden Groningen Aanbieding VOP/MER Midden-Groningen	050-5207346	L. Hidding	

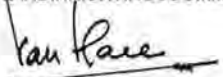
Namens de Landinrichtingscommissie voor de herinrichting Midden-Groningen hebben wij het genoegen uw commissie een exemplaar van het voorontwerp landinrichtingsplan/milieu-effectrapport aan te bieden. In dit landinrichtingsplan zijn inrichtingsvoorstellen opgenomen om de situatie voor landbouw, natuur, milieu, landschap en recreatie in "Midden-Groningen" te verbeteren. Deze voorstellen zijn globaal uitgewerkt. Tevens zijn de milieu-effecten van de voorstellen beschreven. Er is een beknopte uitgave van het plan gemaakt. Deze is bijgevoegd.

Gedeputeerde Staten van Groningen hebben aangegeven dat zij van mening zijn dat het MER aanvaardbaar is. Daarbij hebben Gedeputeerde Staten tevens de publicatie van en de inspraak op het MER aan onze commissie gedelegeerd. Een kopie van de betreffende brief is hierbij gevoegd.

Het voorontwerp-landinrichtingsplan/milieu-effectrapport wordt op 1 april gepubliceerd. De inspraakperiode loopt van 1 april tot en met 30 juni 1997.

Wij hopen u hiermee voldoende ingelicht te hebben. Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met ons secretariaat.

DE LANDINRICHTINGSCOMMISSIE MIDDEN-GRONINGEN,

prof. Mr. A. van Hall, voorzitter.

Ing. L. Hidding, secretaris.

LBL
is
NU

Dienst Landelijk Gebied
Engelse Kamp 6
9722 AX Groningen
Postbus 30027
9700 RM Groningen
Tel. 050-5207207
Fax: 050-5270183

BIJLAGE 2

Kennisgeving in Staatscourant nr. 62 d.d. 1 april 1997

HERINRICHTING MIDDEN GRONINGEN

Kennisgeving ingevolge artikel 77.2 van de Landinrichtingswet en artikel 7.30 en 7.31 van de Wet Milieubeheer.

Start inspraak voorontwerp-landinrichtingsplan/milieu-effectrapport

De Landinrichtingscommissie voor de herinrichting Midden-Groningen maakt mede namens Gedeputeerde Staten van Groningen bekend dat met ingang van 1 april 1997 voor voornoemde herinrichting het voorontwerp-landinrichtingsplan met het daarmee gecombineerde milieu-effectrapport in de inspraak is gebracht.

Het rapport ligt vanaf 1 april tijdens kantooruren ter inzage op de volgende adressen:

- Secretariaat van de landinrichtingscommissie Midden-Groningen
Engelse Kamp 6 te Groningen
- De provincie Groningen, Dienst Ruimte en Milieu, E 225
St. Jansstraat 4 te Groningen
- Het gemeentehuis van Slochteren
Hoofdweg 10/a te Slochteren
- De bibliotheek van Slochteren
Hoofdweg 10/a te Slochteren
- Het waterschap Eemszijvest
Westersingel 66 te Appingedam

Het voorontwerp landinrichtingsplan/milieu-effectrapport is op bovenstaande adressen gratis verkrijgbaar.

In het gebied wordt een drietal voorlichtings/inspraakbijeenkomsten gehouden. Deze inspraakbijeenkomsten zijn tevens hoorzitting in het kader van de milieu-effectrapportage.

Overzicht voorlichtings- en inspraakbijeenkomsten:

Dinsdag 22 april 1997 in de Edsersheerd, Stichtinglaan 2 te Slochteren

Woensdag 23 april 1997 in dorps huis "de Pompel", Meerweg 16 te Overschild

Dinsdag 29 april 1997 in dorps huis "Tonegido", Hoofdweg 52/a te Hellingum

Alle data: aanvang 19.30 uur.

Schriftelijke reacties kunnen tot en met 30 juni worden ingediend bij:
het secretariaat van de Landinrichtingscommissie,
p/a Postbus 30027
9700 RM GRONINGEN.

Voor inlichtingen kunt u op hetzelfde adres terecht.

De landinrichtingscommissie
Midden-Groningen,
mede namens Gedeputeerde Staten
van Groningen,

prof. mr. A. van Hall, voorzitter.
ing. L. Hidding, secretaris.

dienst landelijk gebied

voor ontwikkeling en beheer

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Landinrichtingscommissie Midden-Groningen

Bevoegd gezag: college van Gedeputeerde Staten van Groningen

Besluit: vaststelling landinrichtingsplan ingevolge artikel 81 van de Landinrichtingswet

Categorie Besluit m.e.r.: 9.2

Activiteit: De voorgenomen activiteit betreft de uitvoering van een herinrichting van het gebied Midden-Groningen met een oppervlakte van 6360 hectare, waarvan 1130 hectare voor natuurontwikkeling. De herinrichting maakt deel uit van het Strategisch Groenproject Midden-Groningen.

Procedurale gegevens:

kennisgeving startnotitie: 28 december 1994

richtlijnenadvies uitgebracht: 11 april 1995

richtlijnen vastgesteld: juli 1995

kennisgeving MER: 1 april 1997

toetsingsadvies uitgebracht: 16 juli 1997

Samenstelling van de werkgroep:

ir. H.F.M. Aarts

ir. W.H.A.M. Keijsers

drs. A. van Leerdam

ir. E.J.J. van Slobbe

dr. J.T. de Smidt (voorzitter)

ir. B.G.M. Strootman

Secretaris van de werkgroep: dr. N.W.M. van Buren.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	970610	Gemeente Appingedam	Appingedam	970710
2.	970515	P.H. Boer	Schildwolde	970710
3.	970613	A. Borgers	Kolham	970710
4.	970624	R. Bouwman	Schildwolde	970710
5.	970616	E.H. Broekema	Overschild	970710
6.	970512	A. van Dam	Uitgeest	970710
7.	970609	Gebroeders G.G.Doorbos en F.A.Doorbos	Slochteren	970710
8.	970627	Waterschap Eemzijlvest	Appingedam	970710
9.	970628	T. Fledderman	Overschild	970710
10.	970626	J. Fluks	Lageland	970710
11.	970417	R.M. Fraiquin c.s.	Schildwolde	970710
12.	970624	Vereniging Dorpsbelangen Froombosch	Froombosch	970710
13.	970423	Gasunie	Deventer	970710
14.	970428	F. Geertsma	Woudbloem	970710
15.	970607	M. Groeneveld c.s.	Overschild	970710
16.	970626	H. Guichelaar c.s.	Harkstede	970710
17.	970623	Mts. van Gijssel	Scharmer	970710
18.	970623	W. Harsta	Woltersum	970710
19.	970521	Vereniging Dorpsbelangen Hellum	Hellum	970710
20.	970624	H.M.M. Hermans	Overschild	970710
21.	970621	J.R. Huizinga	Hellum	970710
22.	970506	P.F. Jansen	Schildwolde	970710
23.	970622	J.W.H.J. Kanis	Kolham	970710
24.	970528	Kanocentrum spoordok	Slochteren	970710

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
25.	970622	Gebroeders P.A.W. en W.P.J.M. Kem- pers	Overschild	970710
26.	970630	A.J. Keurhorst	Schildwolde	970710
27.	970424	M.M. Klaver	Woudbloem	970710
28.	970628	A.N. Klimp	Hellum	970710
29.	970423	IJsvereniging Kolham	Kolham	970710
30.	970526	Manege S.E.O.	Ten Post	970710
31.	970616	Milieufederatie Groningen	Groningen	970710
32.	970421	Rijksdienst voor de monumentenzorg	Zeist	970710
33.	970619	NIVON en SLAW	Veendam	970710
34.	970527	NLTO	Assen	970710
35.	970624	Oudercommissie OBS De Spil	Slochteren	970710
36.	970626	Mts. H. en M.R. Pimmelaar- de Boer	Schildwolde	970710
37.	970626	Provinciaal Groninger Fonds	Bedum	970710
38.	970619	J. Reitzema	Kolham	970710
39.	970628	D.P. Rensema	Scharmer	970710
40.	970627	H.T. Ritsema	Overschild	970710
41.	970627	Ingelanden van Schaaphok	Slochteren	970710
42.	970630	G.P. Schepel	Hellum	970710
43.	970627	Vrienden van het Schildmeer	Woltersum	970710
44.	970621	D.R. Smit	Slochteren	970710
45.	970701	Gemeente Slochteren	Slochteren	970710
46.	970625	P.J. Snitjer	Schildwolde	970710
47.	970627	F.H. Spijker	Slochteren	970710
48.	970627	G. Stellingwerf	Schildwolde	970710
49.	970630	Fam. van Tilburg	Hellum	970710
50.	970613	W. Tjoelker	Schildwolde	970710
51.	970527	M.B. Tol	Slochteren	970710
52.	970624	A. ter Veer	Slochteren	970710

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
53.	970616	H. Veltman	Hellum	970710
54.	970628	G & M Veltman-De Boer	Hellum	970710
55.	970628	A.T.J. Versteeg	Overschild	970710
56.	970520	Th. A. Versteeg	Schildwolde	970710
57.	970623	G. Visser	Slochteren	970710
58.	970525	A. Vos, namens hengelsport en lig- plaatsen boten Overschild	Siddeburen	970710
59.	970507	C.A.F. Wesselius	Woudbloem	970710
60.	970630	J. Wildeman	Overschild	970710
61.	970624	K.J. Wildeman	Sauwerd	970710
62.	970626	Vereniging Dorpsbelangen Woud- bloem	Woudbloem	970710
	april	Verslagen hoorzittingen Slochteren, Overschild, Hellum		970620